

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0006

Dezinformace a falšování historie ze strany Ruska v zájmu ospravedlnění jeho válečné agrese proti Ukrajině

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 23. ledna 2025 o dezinformacích a falšování historie ze strany Ruska v zájmu ospravedlnění jeho válečné agrese proti Ukrajině (2024/2988(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o ruské válečné agresi proti Ukrajině,
 - s ohledem na svá předchozí usnesení o historické paměti,
 - s ohledem na Chartu Organizace spojených národů,
 - s ohledem na Římský statut Mezinárodního trestního soudu,
 - s ohledem na Ženevské úmluvy,
 - s ohledem na čl. 136 odst. 2 a 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že dne 24. února 2022 vyhlásil ruský režim na základě nepravdivých tvrzení, že je třeba chránit civilní obyvatelstvo, zahájení „zvláštní vojenské operace“ na Ukrajině;
- B. vzhledem k tomu, že Ruská federace vede ve skutečnosti od 24. února 2022 ničím nevyprovokovanou, bezdůvodnou a nezákonnou útočnou válku proti Ukrajině, která je pokračováním její agrese zahájené už v roce 2014, a tím, že agresivně útočí na její svrchovanost, nezávislost a územní celistvost, i nadále neustále porušuje zásady Charty OSN a dopouští se zjevného závažného porušování mezinárodního humanitárního práva, jak je stanoveno v Ženevských úmluvách z roku 1949, zejména tím, že masivně využívá cílených útoků proti civilnímu obyvatelstvu, obytným čtvrtím a civilní infrastruktuře;
- C. vzhledem k tomu, že Valné shromáždění OSN ve své rezoluci ze dne 2. března 2022 okamžitě označilo ruskou válku proti Ukrajině za akt agrese, který porušuje čl. 2 odst. 4 Charty OSN, a ve své rezoluci ze dne 14. listopadu 2022 dospělo k závěru, že je třeba pohnat Ruskou federaci k odpovědnosti za její útočnou válku a rovněž k právní a finanční odpovědnosti za její mezinárodně protiprávní jednání a že by měla platit reparace za způsobenou újmu a škody;

- D. vzhledem k tomu, že agrese Ruska vůči Ukrajině není ojedinělým činem, nýbrž pokračováním jeho imperialistické politiky, jejíž součástí byla i válka proti Čečensku a vojenská agrese vůči Gruzii v roce 2008 a okupace Krymu a zahájení války na Donbasu v roce 2014;
- E. vzhledem k tomu, že zahájení ruské plošné vojenské agrese proti sousední Ukrajině předcházelo několik veřejných prohlášení prezidenta Ruské federace, který se snažil ospravedlnit použití síly historickým revizionismem, falešnými tvrzeními a nezákonnými požadavky na uznání ruských výlučných zájmů na Ukrajině a v dalších sousedních zemích;
- F. vzhledem k tomu, že ruský režim využívá ve velké míře dezinformace, mj. ty, které se zakládají na překroucených historických argumentech, a manipulaci s informacemi a zahraniční zasahování k tomu, aby ospravedlnil svůj zločin agrese, přiměl ruské obyvatelstvo k podpoře svého nezákonného režimu a nezákonné útočné války proti sousední Ukrajině, zasahoval do demokratických procesů v jiných zemích a omezil podporu, které se ze strany jejich obyvatel dostává mezinárodní pomoci a podpoře Ukrajiny v ruské agresivní válce; vzhledem k tomu, že ruský režim popírá jedinečnost ukrajinské národní identity a nesprávně tvrdí, že tato země je součástí tzv. ruského světa, což je narativ, který má své kořeny v imperialistické ideologii; vzhledem k tomu, že Rusko na okupovaných územích Ukrajiny boří památníky Velkého hladomoru a obnovuje odstraněné památníky Lenina;
- G. vzhledem k tomu, že Rusko nejenže nepřiznalo neodpustitelnou počáteční úlohu Sovětského svazu v raných fázích druhé světové války, kterou hrál například uzavřením Dohody o neútočení z roku 1939 mezi nacistickým Německem a Svazem sovětských socialistických republik (Sovětským svazem) a jejích tajných protokolů, které jsou běžně známy pod názvem pakt Ribbentrop-Molotov z roku 1939 a v nichž se oba tyto totalitní režimy dohodly na rozdělení Evropy do výlučných sfér vlivu, ale nepřevzalo ani odpovědnost za množství brutálních činů a masových zločinů, které byly spáchány na územích okupovaných Sovětským svazem, ale místo toho stávající ruský režim dějiny účelově využívá a kolem druhé světové války vytvořil kult „vítězství“, aby ideologicky mobilizoval obyvatelstvo a zmanipuloval jej, tak aby si v nezákonné agresivní válce zajistil jeho podporu;
- H. vzhledem k tomu, že Rusko za účelem popírání ukrajinské národní identity, státnosti a samotné existence tohoto státu a s cílem ospravedlnit své nároky na výlučnou sféru vlivu vypracovalo sílicí dezinformační kampaň historického revizionismu, což připomíná situaci, kdy se Sovětský svaz s nacistickým Německem v paktu Ribbentrop-Molotov dohodl na invazi a okupaci některých částí Polska a Rumunska, ale také Estonska, Lotyšska, Litvy a Ukrajiny; vzhledem k tomu, že Rusko tímto svým historickým revizionismem nyní ohrožuje obzvláště Polsko a pobaltské státy a jejich suverenitu;
- I. vzhledem k tomu, že ruský režim učinil ze Dne vítězství, který každoročně slaví dne 9. května, nástroj své válečné propagandy, která využívá narativ „osvobození Evropy od nacismu“, a ignoruje tak následnou okupaci baltských států ze strany Sovětského svazu a podmanění východní Evropy; vzhledem k tomu, že narativ „osvobození od nacismu“ dnes znovu používá ve své útočné válce proti Ukrajině;
- J. vzhledem k tomu, že v některých členských státech jsou komunistické symboly a také

symboly probíhající ruské agrese zákonem zakázány; vzhledem k tomu, že od roku 2009 si připomínáme 23. srpen v celé EU jako Evropský den památky obětí všech totalitních a autoritářských režimů; vzhledem k tomu, že od roku 2003 si Parlament každoročně připomíná oběti masových sovětských deportací;

1. znovu co nejdůrazněji odsuzuje ničím nevyprovokovanou, nezákonnou a bezdůvodnou útočnou válku Ruska proti Ukrajině; vyzývá Rusko, aby okamžitě ukončilo veškeré vojenské operace na Ukrajině a aby úplně a bezpodmínečně stáhlo všechny své ozbrojené síly, přidružené jednotky a vojenskou techniku z celého mezinárodně uznávaného území Ukrajiny, ukončilo nucené deportace ukrajinských civilistů a propustilo všechny zadržené a deportované Ukrajince, zejména děti;
2. odmítá nejrůznější tvrzení ruského režimu jako marný pokus ospravedlnit nezákonnou útočnou válku, která představuje hrubé porušení Charty OSN a odpovědnosti Ruské federace jako stálého člena Rady bezpečnosti OSN za udržování míru a stability a která byla za takovou okamžitě označena ostatními stálými členy Rady bezpečnosti OSN a drtivou většinou hlasů ve Valném shromáždění OSN; připomíná, že ruskou agresi proti Ukrajině nelze ospravedlnit žádnými argumenty, ať už politickými, hospodářskými, vojenskými, historickými či jakýmkoli jinými;
3. odsuzuje systematické falšování a používání překroucených historických argumentů ruským režimem, například argumentů týkajících se paktu Ribbentrop-Molotov, v jeho snaze o manipulaci ruského veřejného mínění, tak aby veřejnost podpořila jeho zločinné kroky, jako je nezákonná útočná válka proti sousední Ukrajině, v jeho snaze o podkopání mezinárodní podpory a pomoci Ukrajině a o zničení jedinečné kulturní a historické identity této země; odsuzuje tvrzení Ruska, že má nárok na zóny výlučného zájmu na úkor svrchovanosti a územní celistvosti jiných států, jako neslučitelné s mezinárodním právem;
4. kritizuje skutečnost, že Ruská federace nepohnala nikoho k odpovědnosti za sovětské zločiny a že záměrně brání historickému výzkumu tím, že zamezuje přístupu do sovětských archivů a uzavírá je, a stejně tak odsuzuje skutečnost, že přijala právní předpisy, které kriminalizují pravdivé líčení sovětských a ruských zločinů, pronásleduje organizace občanské společnosti, jež vyšetřují sovětské zločiny, glorifikuje stalinistickou totalitu a vrací se k jejím metodám; domnívá se, že beztrestnost a absence veřejné diskuse a vzdělávání týkajících se věcně správného pojetí dějin napomohly současnému ruskému režimu k tomu, aby oživil imperialistickou politiku a využíval historii ke svým zločinným záměrům; odsuzuje pronásledování organizací občanské společnosti, které vyšetřují sovětské zločiny nebo zločiny současného režimu, mj. likvidaci organizací Mezinárodní Memorial, střediska pro lidská práva Memorial a Moskevské helsinské skupiny a přinucení Sacharovova centra k ukončení činnosti;
5. připomíná, že záměrné útoky Ruské federace na civilní obyvatelstvo Ukrajiny, ničení civilní infrastruktury, používání mučení, sexuálního násilí a znásilňování jako válečné zbraně, deportace tisíců ukrajinských občanů na území Ruské federace, nucené přesuny a adopce ukrajinských dětí a další závažná porušení mezinárodního humanitárního práva a lidských práv představují válečné zločiny, za něž musí být všichni pachatelé pohnáni k odpovědnosti;
6. opakovaně proto vyjadřuje plnou podporu probíhajícímu vyšetřování situace na Ukrajině, které vede žalobce Mezinárodního trestního soudu na základě zpráv

o údajných válečných zločinech, zločinech proti lidskosti a genocidě; vítá formální zařazení Ukrajiny mezi smluvní strany Mezinárodního trestního soudu, k němuž došlo dne 1. ledna 2025, a považuje to za významný přínos k mezinárodnímu úsilí o vyvození odpovědnosti za závažné mezinárodní zločiny; vyzývá EU, aby vyvinula další diplomatické úsilí s cílem podpořit ratifikaci Římského statutu a všech jeho dodatků v celosvětovém měřítku;

7. opakuje rovněž svou výzvu ke zřízení zvláštního tribunálu, který by vyšetřil a stíhal zločin agrese spáchaný vedením Ruské federace vůči Ukrajině; znovu vyzývá Komisi, Radu a Evropskou službu pro vnější činnost, aby poskytly veškerou politickou, finanční a praktickou podporu potřebnou pro zřízení zvláštního tribunálu; vyjadřuje plnou podporu Mezinárodnímu středisku pro stíhání zločinu agrese vůči Ukrajině, které sídlí v Haagu a podporuje pokračující úsilí společného vyšetřovacího týmu, jako první konkrétní krok ke zřízení zvláštního tribunálu;
8. důrazně vyzývá EU a její členské státy, aby ještě zvýšily a i s obdobně smýšlejícími partnery koordinovaly svou snahu okamžitě a důsledně bojovat proti ruským dezinformacím a zahraniční manipulaci s informacemi a zahraničnímu vměšování s cílem chránit integritu svých demokratických procesů a posílit odolnost evropských společností, mimo jiné aktivním prosazováním mediální gramotnosti a podporou kvalitních médií a profesionální žurnalistiky, zejména investigativní žurnalistiky, která odhaluje ruskou propagandu, její metody a sítě, a podporou výzkumu nových technologií hybridního ovlivňování;
9. vyzývá EU, aby rozšířila sankce proti ruským médiím, která vedou dezinformační kampaně a kampaně zaměřené na manipulaci s informacemi s cílem podpořit a ospravedlnit ruskou útočnou válku proti Ukrajině, a vyzývá členské státy, aby tyto sankce urychleně a důsledně uplatňovaly a vyčlenily dostatečné prostředky na účinné řešení této hybridní války; vyzývá EU a členské státy, aby navýšily podporu nezávislých ruských sdělovacích prostředků působících v exilu, a umožnily tak vyjadřování rozmanitých názorů v ruskojazyčných médiích;
10. vyjadřuje hluboké znepokojení nad nedávnými prohlášeními vedení společností provozujících sociální média, která se týkají uvolnění pravidel pro ověřování faktů a moderování obsahu, a nad tím, že to povede k ještě snadnějšímu vedení ruských dezinformačních kampaní po celém světě; vyzývá Komisi a členské státy, aby v reakci na tato prohlášení společnosti Meta a dřívější prohlášení síť X důsledně prosazovaly nařízení o digitálních službách, a to i jako důležitou součást boje proti ruským dezinformacím;
11. vyzývá občany EU, aby kriticky hodnotili informace a zkoumali jejich původ a záměry, zejména pokud se týkají narativů spojených s Ruskem, a aby si ověřovali fakta pomocí nejrůznějších spolehlivých zdrojů, a bránili se tak pokusům o manipulaci ze strany zahraničních zlovolných aktérů;
12. odsuzuje zneužívání pravoslavného náboženství ze strany Moskvy ke geopolitickým cílům, zejména účelovým využíváním ruské pravoslavné církve (moskevského patriarchátu) jako nástroje k ovlivňování a ovládání pravoslavného obyvatelstva na Ukrajině, v Gruzii, Moldavsku, Srbsku a v jiných zemích;
13. reaguje na prohlášení Nejvyšší rady Ukrajiny ze dne 2. května 2023 o ideologii

„rašismu“ a odsuzuje nacionalistickou imperialistickou ideologii, politiku a postup současného ruského režimu; zdůrazňuje neslučitelnost této ideologie a politiky a těchto postupů s mezinárodním právem a evropskými hodnotami;

14. domnívá se, že pokusy Ruska o zkreslování, revizi a překrucování historie Ukrajiny poškozují kolektivní paměť a identitu Evropy jako celku a ohrožují historickou pravdu, demokratické hodnoty a mír v Evropě; vyzývá proto členské státy, aby více investovaly do vzdělávání a výzkumu společných evropských dějin a připomínání evropských událostí a aby podporovaly projekty, které napomáhají lepšímu pochopení dopadu rozdělení Evropy během studené války; vyjadřuje podporu budování celoevropského památníku obětem totalitních režimů 20. století v Bruselu; vyjadřuje politování nad pokračujícím používáním symbolů totalitních režimů ve veřejném prostoru a vyzývá k celounijnímu zákazu nacistických a sovětských komunistických symbolů a rovněž symbolů pokračující ruské agrese proti Ukrajině;
15. ocenil by, pokud by EU a její členské státy podporovaly větší povědomí o lidském utrpení, které Evropanům přinesl sovětský režim ve 20. století; v tomto ohledu vyzývá k připomenutí obětí sovětských zločinů, jako byly jednak masové deportace, včetně deportací krymských Tatarů a obyvatel pobaltských zemí, a jednak systém gulagů, Velký hladomor na Ukrajině, masakry, např. katyňský masakr, a hornoslezská tragédie, a k vyjádření úcty těmto obětem;
16. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Radě Evropy, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, prezidentovi, vládě a parlamentu Ukrajiny a ruským orgánům.